Poštnina plačana v gotovini

Borba

Maribor, 29. marca 1935 | Leto III. | Posamezna številka Din 1·50 ⊙ Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·— za inozemstvo Din 10·— ⊙ Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 ⊙ Poštni čekovni račun 10.502 ⊙ Izhaja vsak petek ⊙ Oglasi po tarifi. | Štev. 12

»Borba« dne 22. marca 1935 vsled nepredvidenih tehničnih težkoč ni izšla, kar naj c. naročniki oproste.

Preteča opasnost

Skupščinske volitve so pred durmi in še do danes ne vemo, kdo vse bo kandidiral. Med kandidati smo čitali več imen, pa so bili zopet preklicani in tako še danes ni gotovo, kdo vse bo hotel priti v skupščino in pod kakšno firmo se bodo skrivali razni separatisti, plemenski in verski strankarji. Tudi med nacionalisti samimi so se pojavile razne struje. Po programih so si skoro vse enake, ena je bolj, druga manj radikalna. Ali pa so se ustanovitelji raznih nacionalnih organizacij pri svojem delu zavedali težke odgovornosti, ki so jo prevzeli s svojim delom in ustanavljanjem teh organizacij? Ali niso pomislili, da s tem cepijo nacionalne sile in hote ali nehote podpirajo narodne in državne sovražnike? Vse te razne frakcije so nastale več ali manj iz osebnih sporov med posameznimi prvaki. Izšli so vsi iz ene in iste stranke, katero so zapustili v največ slučajih iz osebne užaljenosti. Mesto, da bi v stranki, kjer so delovali, napravili red, **če so videli, da ni kaj v** redu, so iz stranke **izstopili in ustanovili** lastno stranko. Iz te stranke pa se je zopet odcepil iz enake osebne užaljenosti sodelavec in tudi ta je ustanovil lastno nacionalno stranko. Sedaj pri volivnem boju pa se je naenkrat pokazalo, da kljub temu, da imajo vse te frakcije skoro en in isti program, ni bilo mogoče doseči skupnega nastopa in bodo šli v volitve ločeno. S tem bodo samo zmanjšali moč nacionalistov in prav lahko se zgodi, da bo mesto njih zmagal nasprotnik, ki bo šel v boj strnjeno. Priznati moramo žalostno resnico, da je nasprotnik, četudi raznih mišljenj,edin edino v enem vprašanju: **zmanjšati pomen Jugoslavije in jo pokazati svetu kot nemogočo tvorbo.**

Tu se bodo našli v strnjenih vrstah separatisti in njim v pomoč naj bodo razcepljeni nacionalisti?

Ali naj nacionalisti iz osebne užaljenosti enega ali drugega nacionalnega voditelja pomagamo razdirati Jugoslavijo onim, ki zanjo niso nikdar nič žrtvovali, ki je nikdar niso hoteli? Ali naj sami pripomoremo najhujšim sovražnikom države, da zavladajo v njej in jo na to razkosajo?

Danes je še čas, da jasno povemo vsem: hočemo močno Jugoslavijo in ne pustimo, da bi prišli v skupščino ljudje temne preteklosti, ki bodo šli mogoče celo na Jevtićevo listo, samo da pridejo v skupščino, kjer bodo potem rovarili proti državi, kakor so to delali pred 6. januarjem 1929. Da se pa to ne bo zgodilo, moramo iti vsi nacionalisti brez izjeme za Jevtićevo listo, ki ni strankarska in podpiramo politiko, ki jo je začrtal nosilec državne liste. In dolžnost vseh nacionalističnih prvakov in voditeljev je, da gredo edino na to listo in s tem onemogočijo, da bi se v njo urinili razni sovražniki narodnega in državnega edinstva. Zakaj torej na eni strani dopuščati, da se prikradejo na državno nestrankarsko listo strankarji izpred 6 januarja, na drugi pa s postavitvijo raznih nacionalističnih list onemogočiti, da pridejo v skupščino nacionalisti.

Ne očitajmo mlademu rodu anacionalnosti!

Javno sicer ne, zato pa tembolj na raznih občnih zborih in sestankih padajo na račun mlajšega rodu pikre opazke in se mu očitajo in podtikajo vsemogoče zablode, ki vodijo stran od nacionalizma in od vseh tkzv. »starih, dobrih časih« prekaljenih in preizkušenih idealov. Če vemo iz katerih ust ti očitki prihajajo, moramo že takoj uvodoma povdariti, da je to očitanje porojeno iz velikega **nepoznavanja stremljenj jugoslovanskega mladega rodu,** kajti oni, ki le preradi izrekajo sodbe v tej zadevi vedno in znova pozabljajo na one najosnovnejše pravice, ki jih ima ta mladi rod kot člen velike nacionalne zajednice. In če še povdarimo, da so to često pravice do golega življenja — eksistence, potem se tudi eventuelnim »zablodam« ne bi smeli prav nič čuditi.

Oni, ki bi hoteli z vajeti voditi naš mladi rod, bi to radi na način, ki bi ne zahteval nikakih žrtev in ki bi donašal zgolj koristi v spekulacijah z našo mlado rastje. Ž v nekatrih člankih smo opozorili na umazane metode internacionalnega marksizma, ki ugrablja našo kri naši zemlji in našemu rodu. V tem oziru niso nič boljše metode naših laži-nacionalistov, »patriotov«, ki pod krinko nacionalizma in raznih narodnih svetinj izrabljajo našo mlado rast v politično-strankarske namene in ji jemljejo ono največje in najsvetejše, kar sta ji dala slovenski oče in mati — čisto in neskaljeno ljubezen od rodu in zemlje. Namesto tega uče prvi teorijo židovsko-germanske internacionalne utopije, drugi pa nacionalizem, ki se izživlja v strankarski borbi in ki že zgodaj podreja mladino hlapčevstvu katerekoli »stranke«.

Časi so resni in težki, dvakrat hujši za naš mladi rod. Voditelji nekoč slavne vladajoče klike JNS so se vedno in ob vsaki priliki trkali na svoja prsa in si lastili primat nad jugoslovansko mladino. Vedno so imeli polna usta o naši »zlati bodočnosti«, ki so jo videli v tem nastopajočem rodu. Pozabili pa so, da gre tudi čuvstovanje teh mladih ljudi skozi želodec in tako še danes »up in cvet naroda« v neštetih primerih čaka na »obljubljeno deželo« — na možnost dela in človeku primerne eksistence. Do nedavna vladajoča klika je mnogo obljubljala, žal ni ničesar storila za mladi rod. Bo to bolj razumljivo, če vemo, na kakih temeljih je slonela in da so ti »temelji« tudi za ceno umiranja marsikaterega mladega inteligenta, obrtnika, delavca — ljubosumno čepeli na svojih prekomerno plačanih položajih in še prečesto podpirali in protežirali kvalitativno manj sposobne ljudi, inozemce, samo da jim njim kaj »neslo«. Mladi rod z razočaranimi upi pa je stal ob strani in lotevala se ga je apatija do vsega. To tembolj, ko se je tudi vsaka tudi najmanjša reakcija zoper često nepotrebno zlo ožigosala kratkomalo s — protidržavnostjo in komunizmom. To je bila najenostavnejša metoda zatreti eventuelne proteste mladega rodu zoper krivice in zapostavljanje. Pod takimi prilikami je bila mladina prisiljena delovat pogosto podtalno in če je to delovanje včasih res krenilo na skrajno levico — **ni bila temu kriva mladina, temveč prilike in oni, ki so te prilike ustvarili!** Namesto mladih žrtev teh nevzdržnih razmer bi kazalo zapreti in kaznovati vse one, ki so te razmerje ustvarjali in ki jim v pohlepu po neomejeni oblasti ni bilo škoda naše idalne mladine.

Na drugi strani pa pogled na razmere v okolju! Povsod beda, dan za dnem hujša in neznosnejša. Stradajoči proletarijat, obubožan kmet, životarjenje malega obrtnika in trgovca in k vesmu temu še nikakega upanja na skorajšnje boljše dni. In zopet klika težke in zaščitene industrije, ki je v posmeh vsemu izkazovala leto za letom ogromne milijonske dobičke! Ali to niso dejstva, mimo katerih tudi mladina ne more z zavezanimi očmi, ker sama tudi na svoji koži okuša trpkost vsega? **Zakaj so naše šole izbruhale množico mladih inteligentov?** Ali morda samo za luksus? Ali ta rod nima pravice do dela, do možnosti služiti narodu in zemlji? Po vseh božjih in človeških pravicah jo ima! Od vladajoče generacije je odvisno, **da ji to možnost nudi, ker prav s tem se gradi trdna hrbtenica nastopajočih!** In ali ves oni mladi proletarijat, ki prekrižanih rok čaka na delo, nima te pravice? Ima jo!

Navedli smo samo nekatera dejstva, ki so in še pripravljajo naš mladi rod, da si hoče sam ustvariti boljše prilike. Če je pri tem bolj radikalen kot okosteneli politiki in strankarji, mu zaradi tega še ne smemo očitati protidržavnost in anacionalnost. **Naša mlada rast je v svojem bistvu zdrava in prežeta s čisto ljubeznijo do svoje zemlje in do svojega naroda,** gotovo pa vse bolj iskreno kot oni, ki si iz nacionalizma kujejo samo kapital in ki bi si za okrasek radi pridobili še mladino. Fraze in samo fraze so premalo, a kljub temu je mladi rod ostal in še ostane zvest zemlji in narodu še vse potem, ko o marsikateremu »nacionalistu« ne bo več sledu.

Ministri sedanje Jevtićeve vlade v svojih govorih napovedujejo za najbližji čas radikalne reforme na vseh področjih državnega in nacionalnega življenja. Mladi rod s polnim zaupanjem zre na napovedane reforme, ker pričakuje, **da bodo res v korist narodu in ne samo katerikoli politični kliki.** Od teh reform je odvisna tudi rešitev obupnega položaja mladega rodu. V tem pričakovanju bo z vsemi močmi podprla g. Jevtića pri volitvah. Bo to zadnji napor, ki mora prinesti svetlejše dni.

Najpravilnejša je pot, ki v polni meri upošteva pridobitev mladine na edini pravi način: **dati ji kruha!** Gospodje ministri so mlademu in brezposelnemu, zapostavljenemu rodu to tudi **obljubili.** Naj od obljube k dejanju ne bo predaleč! Delavec, obrtnik, trgovec, kmet in intelektualec naj imajo vsi zavest, **da jim je njihova zemlja res vir življenja in to takega, dostojnega državljana, ki ji je vdan in ki ji služi z vsem, kar premore! Če bodo pa še tu razočarani upi, potem bo odgovornost za našo mlado rast velika.**

—ob.

V tem važnem trenotku je treba opustiti osebna razračunavanja in pričeti s pozitivnim delom tam, kjer je možnost, da pride krmilo države v roke nacionalistom, ki jim je narod in država nad vse! Na državni listi je prostor za vsakega nacionalista in naša dolžnost je, da prisilimo nasprotnike državnega in narodnega edinstva, da pokažejo javno svojo barvo in ne sme nas biti strah pred odkritim bojem z nasprotniki. Ta boj pa moramo voditi v strnjenih vrstah! Zato je dolžnost vsakega nacionalista, da združuje narodne sile in jih da na razpolago državi, da bo v njej zavladal duh pravice in da bodo enkrat za vselej odstranjeni od vladanja v državi oni, ki te države ne ljubijo in ne spoštujejo, ampak zahtevajo samo koristi, hočejo imeti samo pravice pa nikakih dolžnosti!

Če se bomo nacionalisti v tem važnem trenotku zavedati svoje naloge, potem bo zmaga naša!

Skupno korakati, skupno udariti in podpreti poštene kandidate linije g. Marušića, mora biti naše geslo!

Rudarska stavka

V Ladanju je izbruhnila pred nekaj dnevi rudarska stavka, ker rudarji že od meseca decembra lanskega leta niso prejeli mezd. Rudarji so odšli v rudnik in izjavili, da tako dolgo ne gredo iz njega, dokler ne prejmejo svojega zaslužka. Rudarji stavkajo že cel teden in ne odnehajo, čeprav jim je podjetnik zagotovil, da jim izplača mezde do polovice januarja ker so siti večnih obljub potdjetnika. Da rudarji ne verjamejo obljubam svojega gospodarja bo najbrže vzrok ta, ker ga dobro poznajo. Je pa zelo čudno, da je pri nas mogoče, da delavstvo skoro štiri mesece ostane brez vsake plače in zelo dvomimo, da bi bilo podjetje tako na šibkih nogah, da ne bi moglo izplačati delavskih mezd, če že ne popoloma točno, pa vsaj deloma. Bolj gotovo bo, da je tudi v tem slučaju vzrok — brezbrižnost za delavce.

Jugoslovanski nacionalisti!

Pomnite, da je bila naša država ustvarjena s sto in stotisoči žrtev. Vsaka ped naše zemlje je prepojena z njihovo krvjo!

Ne dopustite, da bi to zemljo izkoriščal kdorkoli samo v svoj osebni prid!

Dopisnikom! Dopisnike z dežele prosimo, da nam dopise pošiljajo tako, da jih prejme uredništvo najkasneje vsako sredo, ker nam je sicer nemogoče uvrstiti jih v list, ki izide vsak petek!

TUDI TI

postani naročnik »Borbe«! S tem koristiš sebi, ker se »Borba« bori za vse, ki so izkoriščani in moči potrebni!

Oglašujte v „BORBI“!

Izjava

Podpisani resnici na ljubo izjavljamo in moremo vedno ter pred vsakim forumom tudi pod prisego izpovedati, da je mariborsko vodstvo N. S. S. po razpustitvi N. S. S. v Ljubljani skušalo stranko vzdržati pri življenju vsaj v mariborskem okrožju, ter je iskalo v to svrho sredstev za nadaljnje delovanje, posebno pa za vzdrževanje strankinega glasila.

V nadi, da bo vlada, v kateri je takrat sodelovala S. L. S., uvidela, da je bil takrat v mariborskem okrožju nacionalna proletarska stranka z nacionalnega, državotvornega i socialnega stališča velekoristna ali celo potrebna, je mariborsko vodstvo N. S. S. dalo vsem članom odbora nalog, da skušajo preskrbeti sredstva za nadaljni obstoj stranke. Poleg drugih poskusov je dobil g. Rudolf Tumpej poseben nalog, potom obiska pri g. Franju Žebotu poskusiti dobiti od vlade subvencijo za navedene svrhe. Gosp. Tumpej je torej delal v smislu navodil vodstva N. S. S. v Mariboru, ter je o uspehu oziroma neuspehu tudi poročal. Da bi hotel g. Tumpej pri tej priliki izbiti za sebe kakršnokoli korist, popolnoma izključujemo. Da bi se mariborsko krilo N. S. S. moglo oficielno ali potom politične kupčije priključiti eni od takrat obstoječih strank, je tudi popolnoma izključeno, ker so bili vsi odborniki soglasno mnenja, da je stranko ali vzdržati popolnoma samostojno ali pa jo razpustiti, in dati članom popolnoma proste roke, komu naj se v bodoče priključijo. Gospod Tumpej sam je bil takrat v odboru strog zagovornik tega postopka. Sredstva za nadaljni obstanek stranke prilično Din 20.000.— smo iskali samo pri onih, za katerih koristi smo delali pri državi in delovnemu ljudstvu.

Maribor, dne 22. marca 1934.

Ivan Roglič, l. r.; Ivan Majcen, l. r.; Rudolf Germ, l. r.; Martin Planko, l. r.; Franc Šprah, l. r.

Edina rešitev delovnega ljudstva

Prvič po 16 letih osvobojenja imamo nestrankarsko državno listo, katere nosilec je jasno povedal, da hoče uvesti v državi načrtno gospodarstvo, katero je pa mogoče izvesti le z stanovskim narodnim zastopstvom. V skupščini morajo biti zastopani vsi stanovi.

Medtem ko marksisti s svojim večnim pridigovanjem o razrednem boju tirajo narod v propast in hočejo natvesti delovnemu ljudstvu, da je mogoče doseči zboljšanje položaja delovnega ljudstva samo z vladanjem enega razreda in to edino delavskega, stojimo mi na stališču, da je ureditev gospodarskih razmer v državi mogoča edinole tedaj, če ima v državi vsak stan svoje pravice. Ne sme pa biti v državi stanu, ki bi imel kakšne posebne privilegije ali nadpravice. **Ne priznavamo nadvlade enega stanu nad drugim. Nikdo ne sme živeti na račun celote, vsak pa mora biti za svoje delo plačan tako, da lahko živi pošteno in dostojno.**

Da se bo ta načrt izvedel, je potrebno, da ima tudi delavec in nameščenec svoje zastopnike v skupščini. Tu pa se pojavlja vprašanje, kakšen mora biti ta zastopnik. Ali more biti zastopnik delovnega ljudstva v skupščini oni, ki po svojem prepričanju ne priznava niti države niti naroda? Ali more biti zastopnik oni, ki oslanja vso moč na zgolj materialistični marksizem, ki je proizvod nam tuje miselnosti, ki govori o neki mednarodnosti, katere noben narod na svetu ne priznava in za katero se ponavadi — vsaj pri nas — skriva vse, kar je nam nasprotno? Taki ljudje ne morejo biti zastopniki prav nobenega stanu, najmanj pa delavskega.

Zastopnik delovnega ljudstva more biti edino oni, ki mu je narod in država nad vse, ki ima do svoje države in naroda ljubezen. Brez ljubezni in spoštovanja lastne države in naroda ni mogoče pravilno zastopati nobenega stanu. Zato je dolžnost delovnega ljudstva, da se pri postavljanju kandidatov na državno listo zanima in zavzema zato, da dobi na tej listi primerno in odgovarjajoče število poslancev, ki bodo smatrali kot svojo edino in prvo dolžnost, da bodo na merodajnem mestu z razumevanjem ščitili interese delovnega ljudstva.

Če bode delovno ljudstvo pozabilo na svoje dolžnosti sedaj, se mu pa lahko zgodi, da bode prišlo v skupščino par marksističnih zastopnikov, ki ravno vsled tega, ker dosledno stavijo na državo zahteve, katerim nikakor ni mogoče ustreči, če noče država trpeti škode na svojem ponosu, ne bodo nikdar dosegli kakih bistvenih uspehov za delovno ljudstvo, kakor tega niso nikdar storili v preteklosti. Ravno vsled tega, ker so dosledno negirali narodnost in državno avtoriteto, so jim najizobraženejši narodi pokazali hrbet in jih odstranili od krmila. In tako je tudi pri nas.

Delovno ljudstvo more pričakovati pravične rešitve vseh socialnih vprašanj samo tedaj, če bo poslalo v skupščino nacionalne socialno čuteče zastopnike, ki se bodo zavzemali zanj z neomajno vo ljo in iskreno ljubeznijo.

Zato mora vse delovno ljudstvo, ki ima resno voljo priboriti si boljšo bodočnost, dolžno, da zastavi vse sile, da dobi primerno zastopstvo na državni listi!

Več kot izzivanje

Prejeli smo sledeči dopis, iz katerega vidimo »lojalnost« priseljenih Nemcev in nemškutarjev:

V nedeljo, dne 3. t. m. se je dogodil v vlaku, ki prihaja v Celje iz Ljubljane ob 9. uri zvečer, slučaj, ki jasno odraža mišljenje in vso nadutost naših nemčurjev.

V nekem vozu tega vlaka sta se vračala iz Ljubljane vojak I. Gruber, sin trgovca Gruberja iz Šoštanja ter študent Mravljak, sin bivšega ravnatelja Woschnagg-ove tovarne. Brez vsakega povoda sta pričela izzivati sopotnike s prostaškimi izrazi, ki bi se jih sramovala vsaka pocestna baraba ter klicati **»heil« Hitlerju. Posebno Gruber je bil vedno bolj nasilen,** in nikakor ni hotel nehati, kljub prigovarjanju nekaterih navzočih. Ker pa prigovarjanje sopotnikov ni ničesar zale glo, je na celjski postaji g. G., uradnik iz Topolšice, pozval sprevodnika in orožnike. Orožniki so se zadovoljili s tem, da so legitimirali izzivača in ju pustili da nadaljujeta vožnjo

To je res višek tolerance, ne, to je že greh, po našem mnenju! Če bi se pripetil sličen dogodek, recimo, v Italiji, Nemčiji ali Avstriji, gotovo ne bi fantiča odnesla zdrave kože, najmanj, kar bi se jim dogodilo, bi bilo to, da bi nadaljevala vožnjo v zapor in ne proti domu. To je mogoče samo pri nas v naši ljubi Jugoslaviji, kjer smo menda pozabili, da imamo za take »tiče« tudi pesti na razpolago.

Najbolj žalostno je pa to, da nas nam sovražno inozemsko časopisje vedno obtožuje zatiranja narodnih in ne vem kakšnih manjšin, mi jim pa ne damo povoda niti takrat, ko bi bilo res potrebno, da se nekateri prenapeteži kaznujejo — ne zatirajo — kakor zaslužijo. Čas je že, da se v tem pogledu razmere spremenijo. Nismo več voljni prenašati izzivanj, še manj pa groženj na lastni zemlji. Če nekateri gospodje, ki jih srce vleče h »kulturnim« februarskim, junijskim in julijskim narodom, ne morejo živeti z nami, naj se le podajo v sosednje države, kjer se njihovi bratje prav dobro spozna jo na obešanje in streljanje upornikov in tistih, ki ne trobijo v njihov rog. Če jih pa ne veseli spoznati nemške, avstrijske »svobode«, potem morajo pač opustiti razne sanje in nade, sicer bo tudi pohlevni »vindišer« izgubil potrpljenje in jim dal, kar zaslužijo — to je pest, če ne bo kaj hujšega.

Govori se, da sta udeležena oče in brat imenovanega Gruberja pri dobavah za državno zdravilišče v Topolšici

Družbi hitlerjevsko in avstrijsko navdahnjenih krogov v Šoštanju bomo odslej posvetili posebno pažnjo. Istočasno priporočamo g. Woschnaggu, tovarnarju v Šoštanju, da kot član akcije »Svoji k svojim« končno odpusti vse »nenadomestljive« inozemce in namesti naše ljudi, ki jih ni malo brezposelnih in ki so najbrže zmožnejši kot sedanji njegovi »strokovnjaki«. Prepričani smo, da ta naš poziv ne bo imel uspeha, kakor jih niso imeli prejšnji — in to kljub članstvu pri akciji »Svoji k svojim« (kar naj vzamejo na znanje gospodje, ki so Woschnagga sprejeli kot člana), zato pa bomo poskrbeli, da se zmanjša vpliv onih gospodov laži-nacionalistov in kompromisarjev, ki so v največji meri krivi današnjih političnih in narodnostnih razmer v Šoštanju.

Opazovalec.

Kaj je baskavtizem?

Od velesil gospodarsko parcelirani in od zapadne kulture okupirani Balkan je središče ideje baskavtizma. Na skavtizem spominja le radi osnovnega sistema mladinskega gibanja. Kakor imamo v politiki razne socializme in je n. pr. narodni socializem celo v velikem nasprotju s socializmom, ali pa se razlikujeta n. pr. socialna demokracija in komunizem v glavnem le v organizatoričnem smislu (uprava, metoda in taktika) in je obema skupna osnova marksizem, — z isto pravico imamo lahko več vrst skavtizmov. V brošurici »Baskavtizem« (1935) so navedene idejne osnove našega gibanja, dočim dobiva zgradba ideologije vedno jasnejše konture novega, velikega in resnega pokreta, ki mu hoče biti mladina jedro in gibalna sila. V prvem stavku današnje izjave je povedana vsa usmerjenost naše udarne in ustvariteljske sile: kulturna in gospodarska osamosvojitev Balkana! — Prikazati hočem osnove snujočega se delovnega programa:

Temelj našega gibanja je potovanje. Potovanje je klasična in univerzalna spoznavna metoda. Navaja k samostojnemu mišljenju, vzgaja značaje in ustvarja inteligentnega človeka. Potovanje je temelj sodobnih mladinskih gibanj, ki zasledujejo v svojem delovanju duhovni smisel. Potovanje je priznano najboljša vzgojna metoda za dozorevajočo mladino (primerna zaposlitev mladine v počitnicah, da odgovarja spolni in vsesploš ni higijeni in da odgovarja duhovnemu razpoloženju mladostnika). Gre samo za smiselno in praktično organizacijo potovanj. Danes hočemo govoriti o duhovno-praktičnem pomenu organiziranih potovanj.

Smiselno potovanje po domovini, je baza nacionalne vzgoje. Kaj pomaga vzljubiti idejo: Pride druga ideja in kratkomalo izpodrine prvo! **Vzljubiti moramo našo zemljo, našo pokrajino, naše ljudi!** To moramo vzljubiti in spoznati, ne pa nekaj potiskanih pol, nekaj papirja z mrtvimi pustimi črkami! Sistem naše miselnosti je sistem zapadne miselnosti, — naša zemlja, naši ljudje pa so absolutno naši in vsaka vzgoja, ki gre preko tega dejstva, je zgrešena v svojih temeljih. Rad bi n. pr. poznal meščanskega otroka-dijaka, ki bi bil zmožen iskrenega in neprisiljenega razgovora z našim kmetom. Kvečjemu, da ga bo vprašal za vreme, pot, vodo, ali pa za prenočišče. Tukaj je temelj razdora med našim izobraženstvom in našim podeželjem in delavstvom. To mora vsakdo priznati in za to mora tudi vsakdo potrditi vrednost naše borbe.

So li zbirke naše folklore popolne? Smo li dokončno spoznali in proučili fizično bazo naše (narodne) duševne strukture (ustvarjalni ali oblikovalni elementi odnosno izrazi naše kulture: temelji narodne upodabljajoče tehnike, jezik, šege in navade itd.?) Imamo li zbrane naše (narodne) kulturne produkte? Ako hočemo nadaljevati to delo naših starih, narodno kulturnih borcev, moramo stopiti v najintimnejši in najprisrčnejši stik z našimi ljudmi in z našo zemljo — **in prav to hočemo!**

Smo si li dokončno na jasnem glede narodno ekonomskega stanja naših dežel? Kolikšne in kakšne so statistike o našem narodnem gospodarstvu? Poznamo li sploh vsa dana (prirodna predvsem) produkcijska sredstva? Poznamo li razvoj naših produkcijskih sredstev? Poznamo sedanji položaj naših produkcijskih sredstev z ozirom na narodno gospodarski moment? — Tu je drugi, življenski del narodne vzgoje baskavtizma.

To je torej v glavnem naš idejni program ki menda ne nasprotuje nikomur, kdor je količkaj pošten in dobre volje.

Peter Prodornik.

Potujčevalnica

Pred kratkim je imela tukajšnja krajevna organizacija nemško-švabske kulturne zveze (deutsch-schwäbischer Kulturverein) svoj občni zbor. Iz poročil posnemamo, da se to društvo zelo živahno giblje. Sami sicer pravijo, da se s politiko ne pečajo in da ščitijo samo svoje manjšinske pravice. Če bi bilo to res, bi ne imeli ničesar pripomniti. Dejstvo pa je, da ravno to društvo krši samo načelo manjšine in da vabi v svoj krog tudi take, ki ne pripadajo nemški manjšini, ampak sprejemajo po vrsti vse, kar hoče tudi po sili biti nemško, čeprav so rojeni Slovenci. Pred kratkim nam je prišel v roke seznam članov tega društva. Med njimi imamo priliko čitati imena pristnih Slovencev in celo takih, ki se napram oblastem in v javnosti priznavajo, da so Slovenci. Kaj imajo torej ti ljudje iskati v manjšinskem društvu?

Nemško-švabska zveza, katero vodijo ljudje, o katerih nam je znano, da so bili pred vojno posebno v Mariboru, Celju in Ptuju neizprosni sovražniki slovenskega naroda in med katerimi se nahajajo celo renegati, prav gotovo ne služi svojim pravim namenom, da zaščiti pravice manjšine, ampak je potujčevalnica naše mladine in zakonito dovoljena opora vsem renegatom in sovražnikom Slovencev. Za zaščito manjšine pri nas prav gotovo tega društva niti ne bi bilo treba, ker imajo naše manjšine že po zakonu vse pravice, da se lahko poslužujejo svojega jezika, imajo svoje šole, skratka vse, kar more vsak narod imeti. Oni pa hočejo več. Hočejo, da še nadalje vzgajajo renegate in drže v svojih vrstah narodne odpadnike samo zato, da pokažejo ob gotovih prilikah, da je ta zemlja njihova in kričijo v svet o krivicah, ki se jim gode. In to društvo ni ravno zadnje, ki še drži v svojih vrstah otroke slovenskih starišev in jih vzgaja v nemškem duhu in ki ima izven pisanih pravil gotovo svoja tajna pravila, da je treba vzgajati nemško-misleče Slovence in jih prištevati med svoje ter z njimi kazati potvorjeno število nemške narodne manjšine.

Imenik članov, ki nam je prišel v roke, nas o tem popolnoma prepričuje in če se kdo pusti zavajati na pota, da veruje lojalnosti članov tega društva, mi nacionalisti se ne pustimo varati in bomo razgalili delovanje nemško-švabske kulturne zveze, da bo javnost vedela, zakaj je to društvo tukaj.

Ponemčevalnice našega naroda ne bomo mirno trpeli!

Čuvajte Jugoslavijo!

Laž in zvijača pogine, le resnica in pravica ostane

Ali se ne zrcali v tem preprostem starem slovenskem pregovoru precejšen del dandanašnjega življenja? Ni li naše vsakdanje življenje prepleteno s strupeno zavistjo in nevoščljivostjo? Če vzamemo posameznika iz dandanašnjega javnega življenja, ali nima ta človek okrog sebe samo nevoščljivce, same nasprotnike — le bore malo prijateljev? Težavno stališče ima danes sleherni, ki hoče s svojo sposobnostjo in v svojem poštenem idealnem stremljenju pomagati družbi, biti njen zagovornik ali njej oznanjevalec. Pokažite današnji družbi človeka, poštenjaka od pet do glave, da ne bi imel nasprotnikov, da ne bi imel strupenih sovražnikov! Pod božjim soncem takega poštenjaka niste, ne najdete in ga tudi ne boste našli. Največ sovražnikov in nasprotnikov pa ima tisti posameznik, ki se javno udejstvuje. Ta človek je lahko danes pristaš in zagovornik najidealnejšega življenjsko-političnega programa in kaj kmalu se bo moral na lastni koži prepričati: če bi bili vsi ljudje dobri in pošteni, ne bi potrebovali postav, ne cerkvenih, ne posvetnih. Zgodovina preteklih let nam razodeva, da je morala našega političnega življenja globoko padla, na njenih razvalinah pa bohotno cvete in uspeva neznačajnost in denuncijantstvo. Tudi nas uči, da mora imeti človek dandanašnji za politiko dober in zdrav želodec, ker je prav politika nešteto naših poštenih mož ugonobila našemu narodu na ta način, da so se za vselej umaknili iz arene političnega udejstvovanja.

Političnemu nasprotniku ni nikdar nobeno sredstvo preumazano, nobeno prestrupeno, nobeno dovolj premeteno, da bi z njim ne skušal ubiti svojega poštenega političnega nasprotnika ali celo pristaša. Zahrbten in grd je ta boj že v vsakdanjem življenju. Še grši in ostudnejše pa je tak boj v političnem udejstvovanju. Navesti hočemo konkreten primer, s katerim se je pred kratkim »zabavala« naša »poštena« javnost in o katerem se je razpisalo vse dnevno časopisje, ko je poročalo o »dogodku« izza kulis bivših političnih strank.

Pred osmimi leti . . .

Uvodoma naj omenimo, da ni junak »dogodka« nikdo drugi, kot tisti nesrečni Tumpej, ki ga predvsem delavstvo zaradi njegovega poštenega, javnega in vsestranskega udejstvovanja dvigne v ospredje javnega in političnega življenja, ki si je v svojim zdravim razumom in marljivostjo sam ustvaril položaj, ki si je s svojo sposobnostjo in skromnostjo pridobil zaupanje visokih krogov, ki si je s pravim razumevanjem socijalne čutnosti in strogo nacijonalne zavesti v dolgoletnih bojih za pravice nacijonalnega proletarijata pridobil najširše simpatije in zaupanje ne samo med železniškim delavstvom in uslužbenci, marveč pri vsem delovnem ljudstvu. Mnogo je pripomogel do okrepitve nacijonalne zavesti v nekdaj nemčurskih delavnicah drž. železnic, mnogo pripomogel do oživljenja narodno-obrambnega dela potom kulturnih in strokovnih organizacij, ki jim je predsedoval dolga leta. Gospodje in delavci, ki so sedeli in delali z njim, vse to dobro vedo. Iz strupenih političnih razlogov pa je nastala potreba, da se Tumpeju zastavi pot. Najprej je udarila po njem vladajoča klika JNS, ki je izposlovala njegovo disciplinsko preiskavo v službi in suspenzum. Zvezali so mu roke in ga zalezovali vsepovsod ter ga tako skušali onemogočiti v njegovem, za malega in teptanega človeka uspešnem delovanju. Toda to še ni bilo dovolj. Nahujskala je omenjena klika nekatere železničarje kot njegove tovariše, ki so potem udarili po njem z vso silo, ko je bil že sredi dela ubit in ko ni imel več prilike, da bi se razorožen mogel braniti.

»Tumpeja moramo onemogočiti!« je bila njih parola. Treba je bilo najti sredstev in načina. »Umazati ga in ukrasti mu čast!«, tako so sklenili in storili. Ker pa je bil Tumpej človek, ki je zelo veliko delal in silno malo grešil, je bilo potrebno iskati sredstev v pozabljeni preteklosti. Nič ni namreč lažjega, kot očitati človeku nekaj izza preteklih let, ki se ni nikdar pregrešil, ker pač o njem nikdo nič ne ve in je vse, kar se mu očita, le gola možnost in navidezna zlohotna domneva brez vsake stvarne podlage in dokazov.

To se je Tumpejevim nasprotnikom deloma posrečilo. Stuhtali so, da je Tumpej leta 1926 prodajal takratnemu klerikalnemu poslancu Žebotu NSS(Narodno socijalistično stranko), katere viden pristaš je bil od vsega početka, za 20 »jurjev«. In šli so še globlje v Tumpejevo preteklost. Prav v zgodnja mladeniška leta. Kot mnogo drugih premožnejših fantov iz uglednih slovenskih narodnih rodbin, je tudi Tumpej kot 16-leten fant, ki ga je do tega pripravilo siromaštvo rojstne hiše, šel k »jungšicem«. Kot tak pa se je baje hudo nacijonalno pregrešil in je bil hud nemškutar. Tako so pogruntali njegovi nasprotniki. S takimi sredstvi so udarili po njem, s takimi izmišljenimi obrekovanji so mu hoteli ukrasti čast in poštenje. Ker so ga njegovi nasprotniki na ta način tudi javno obrekovali,, škodovali njegovemu dobremu imenu in poštenju ter ga hoteli eksistenčno uničiti, hočemo javnosti razgrniti »kulise vseh bivših političnih strank« in »prezračiti« njegovo »jungšicersko uniformo«.

Boj za obstanek NSS.

Bivša NSS, katere centrala je bila v Ljubljani, je bila leta 1926 formelno razpuščena. Kranjski del stranke je presedlal v Samostojno demokratsko stranko (SDS), štajerski del stranke, v katerega vodstvu je bil tudi Rudolf Tumpej, pa je skušal za vsako ceno stranko vzdržati in vzdržati njeno glasilo. Takrat je bil na vladi ministrski predsednik dr. Korošec. Vodstvo štajerskega dela NSS je sklenilo poiskati primerno subvencijo, v prvi vrsti za vzdrževanje lastnega glasila, kot so take subvencije dobivale tudi druge stranke za svoje liste. Splošno je znano, da so v zadnjih 15 letih razni režimi žrtvovali za stranke in njih glasila težke milijone, znano je, da so razni politični eksponenti dobivali za politično agitacijo mastne plače, znano je, da so se za drag denar iz državnih blagajn kupovale politične duše. Javno se je na dolgo in široko razpravljalo o najrazličnejših in najbolj umazanih političnih kupčijah, o gnusnih političnih koncesijah. Zaradi političnih kupčij in strupenih političnih strasti je bila celo prelita kri v naši narodni skupščini. Peščica mlajših in idealnih politikov pa je skušala našemu delovnemu ljudstvu rešiti mlado Narodno socijalistično stranko. Mlajši in pošteni voditelji stranke v NSS so iskali izhoda po svoji najboljši uvidevnosti ter poverili tudi Tumpeju nalogo, kakor smo to že omenili, da bi izposloval od takratne vlade primeren znesek kot subvencijo potom poslanca Žebota, ki je imel takrat v Beogradu veliko besedo. Zato je tudi mariborsko vodstvo NSS, v katerem je bil Tumpej, naročilo Tumpeju, naj zaprosi po poslancu Žebotu za primerno subvencijo. Obenem pa se je pismeno zaprosilo za ugodno rešitev tudi pri dr. Korošču v nadi, da bo SLS (že iz političnega prestiža) podprla NSS, da bi se na ta način oslabile vrste SDS. **Tumpej se torej ni pogajal s poslancem Žebotom za vstop NSS v Slovensko ljudsko stranko in zase zahteval nobenega denarja, česar tudi bivši poslanec Žebot ni nikdar trdil, torej ni delal ničesar na svojo roko, marveč s pooblastilom in legitimacijo, ki mu jo je soglasno izročilo celotno vodstvo NSS v Mariboru.** Tudi bi ne bil Tumpej tega nikdar pod nobeno okolnostjo storil, saj je še marsikomu znano, kako velika politična nasprotnika sta si bila Žebot in Tumpej, če bi ne bila takrat na vladi SLS in če bi ga v to ne sililo vodstvo NSS, ki je kot politično predstavništvo iskalo izhoda in pomoči pri kraljevski vladi. **Kdor le malo pozna politično delovanje, ve, da bi se Žebot ne mogel v takih zadevah, kakor tudi Tumpej ne, pogajati brez legitimacije in brez vednosti obojestranskih forumov. Najboljši dokaz, kako vnet in vztrajen narodni socijalist je bil Tumpej, je dejstvo, da se je narodno socijalistična stranka v Mariboru po Tumpejevem prizadevanju vzdržala, čeprav ni dobila državne subvencije in da je Tumpej še l. 1928, torej dve leti pozneje, pri občinskih volitvah v Mariboru postavil narodno socijalistično listo in tudi bil izvoljen kot občinski odbornik s 174 glasovi.**

Prepričani smo, da si bo javnost sama ustvarila pravično sodbo in da bo obsodila tiste Tumpejeve nasprotnike, ki so mu skušali na tako grd način vzeti dobro ime in poštenje v njegovem političnem delovanju. Kar se pa tiče obrekovanja, da se je kot »jungšic« nacijonalno hudo pregrešil in da je bil nemškutar, omenimo samo na kratko, da je Tumpej obiskoval in dokončal ljudsko šolo pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, kjer se še noben učenec niti nemški čitati ni naučil, kaj šele jezika samega, in da je bil doma vzgojen v slovenskem duhu ter ni bil zmožen niti po svojem prepričanju storiti nacijonalnega greha, ki mu ga skušajo naprtiti njegovi nasprotniki iz gole škodoželjnosti in strupene zavisti. **»Laž in zvijača, obe pogineta . . .«**

Brez ponosa

Po šestnajstih letih osvobojenja doživljamo v Mariboru in njegovi najbližji okolici, kako se šopiri nemško-nacionalni šovinizem in to pri ljudeh, ki so rojeni Slovenci. Ne zamerjamo toliko starejšim ljudem, ki so bili vzgojeni v nam sovražnem duhu in so postali nekako prisiljeno Nemci, ali pa, kakor samo pravijo »deutschfrerundlich«. Tem ljudem moramo do neke mere oprostiti njihovo mišljenje in tudi to, da se poslužujejo nemškega jezika. Nikakor pa ne moremo oproščati takega postopanja onim, ki so bili vzgojeni v naših šolah, ki so imeli vse možnosti, da se lahko poslužujejo svojega materinskega jezika, ki ga tudi popolnoma obvladajo. Tu imamo v mislih mladino. Najžalostnejše je danes gledati in poslušati našo šolsko deco slovenskih starišev, kako se na cesti poslužuje tujega jezika in še tega v odbijajočem mariborskem narečju. Isto opažamo tudi pri vajencih in pri mladih obrtnikih. Kjerkoli se pojavijo, povsod naravnost izzivajoče govore nemško in to ne samo med seboj, ampak celo od drugih, o katerih vedo, da so zavedni Slovenci, zahtevajo, da morajo ž njimi govoriti nemško. In vsi ti so rojeni Slovenci, obiskovali so naše šole, služijo naš kruh. So brez vsakega ponosa, brez časti. Cenijo vse, kar je tuje in zaničujejo vse, kar je naše.

Do danes pa se še nikdo od merodajnih krogov ni za to sramoto zanimal, ni se še našlo nobeno društvo, ki bi poskušalo preprečiti vse te izzivalne nastope zapeljane mladine, nasprotno pa se mirno dopušča, da se ta sramota širi in se jim da možnost s tem, da se lahko kretajo v celi vrsti raznih internacionalnih društev, kjer se jih še naprej podpihuje v sovraštvu do jugoslovanskega naroda, v zaničevanju slovenskega jezika.

Temu je treba napraviti konec. Dolžnost vsakega nacionalista je, da proti taki mladini nastopa z vso strogostjo, dolžnost merodajnih krogov pa je, da to akcijo podpirajo in ne dajejo s svojo preveliko toleranco še nadalje potuhe potujčevalcem naroda. Zavedati se morajo, da narod brez ponosa ne pomeni ničesar in da oni, ki mirno dopušča, da se naša mladina izgublja, greši nad svojim narodom in državo. Zavedati se mora vsakdo, da je tako postopanje posebno v obmejnih krajih narodu in državi škodljivo, ker prepričuje tuje agitatorje, da ta zemlja ni naša in jim služi kot dokaz, da so te pokrajine nemške. Ni nobena tajnost, da vsi oni, ki se poslužujejo tujega jezika v občevanju, četudi na videz hlinijo lojalnost, pri vsaki priliki povdarjajo, da so Nemci, čeprav dobro vedo, da so po krvi Slovenci, da so bili njihovi starši slovenskega rodu. Vsi taki nezavedneži so zapadli v mreže tujih agentov in potujčevalcev in naša dolžnost je, da jih iz teh mrež iztrgamo, če hočemo veljati pred svetom kot ponosen in samo zavesten narod. V boju za pridobitev vse te mladine moramo biti neomahljivi in neuklonljivi. Ne smemo se ozirati, kaj bode kdo mislil o nas, če bomo nastopali ostro, saj vendar vsi vidimo, kako delajo Nemci z našim narodom na Koroškem. Če se Nemci [illegible] ne ozirajo na mnenje drugih, ko potujčujejo naš narod, se mi ne smemo ozirati na mnenje drugih, ko zahtevamo, **da ostane naše kar je naše.** Tujega nočemo, svojega ne damo!

Nekaj, na kar so sodrugi pozabili...

Pretekli četrtek so mariborski rdeči internacionalni sodrugi uprizorili v union ski dvorani volilno zborovanje. Sicer ni za oporekati velikemu številu navzočih, vendar s skromno pripombo, da je bil večji del — radovedneže v. Sicer pa se je priganjalo na ta shod že tedne prej in je v agitacijski gonji sodelovala tudi »nevtralna« Delavska zbornica oz. njena podružnica v Mariboru. Seveda za take stvari se ima čas in tudi žrtvuje se marsikaj... Na shodu so uganjali demagogijo vsi »kanoni«, njim na čelu rdeči »führer« iz Beograda. Na vse načine so se trudili prikazati svojim vernim ovčicam kar naj bolj črno vseh šestnajst let Jugoslavije in so na vse mogoče načine povdarjali kaka da je škoda, da se njim vsaj enkrat ni nudila prilika vladanja, ker koristi rdečega vladanja bi bile neizmerne. Davkov sploh ne bi bilo, plače bajne, za krizo bi ostala naša država trdno zaprta. Oh, bi bili to res lepi časi...

Za čudo pa so se ob tej priliki naši sodrugi odrekli vsakemu internacionalizmu. Sicer so morali tudi ob tej priliki zaradi lepšega nekoliko udrihniti po fašizmu, pred katerim imajo v svoji bujni domišljiji strah tudi pri nas. Žalosten konec trhlega marksizma v Nemčiji, Avstriji in drugod so kar zatajili, seveda, da bi verno poslušalstvo ne utegnilo misliti in skle pati po svoje. Kar nič niso povedali o onih časih, ko so cvetele njihovim sodrugom v Nemčiji in Avstriji rožice in so oni vladali, vozili in tudi zavozili v jarek . . . Se pač kaj rado pozabi na to, posebno pa ob takih prilikah, kaj ne?

Mi smo sicer že danes prepričani, da so vsi taki volilni izbruhi naših sodrugov samo hrepenenje po oblasti, ki pa se jim ne bo nikoli izpolnilo. Je pač naš narod prebistroumen za tako visoko politiko. Na nekaj pa bi pristojne oblasti že danes opozorili. Kot je pokazala že agitacija za ta shod je tudi pričakovati, da pri volitvah v skupščino stoji v službi rdečih agitatorjev tudi izrazito vsedelavske ustanove — Delavskih zbornic s svojim z delavskimi žulji drago plačanim aparatom.

To je treba na vsak način preprečiti, ker bo delavstvo tako izgubilo še ono malo zaupanja v to institucijo, ki ga še ima.

Širite „BORBO“!

Švrk...

Dobra vera...

Nekdaj smo poznali može, ki smo jih tako imenovali samo zato, ker so v i d n o nosili hlače. Taki »možje« niso bili nič kaj priljubljeni. Danes pa se je vse spremenilo in tako opažamo, da nosijo vidno hlače tudi ženske. Sprememba zunanje oblike pa nas je prisilila, da smo morali za ženske, ki vidno nosijo hlače, poiskati neko boljše ime. Ker smo precej naklonjeni tujkam, smo za take vrste žensk mesto slovenskega izraza našli tuje ime in jim pravimo d a m e; za moške pa, ki sicer tudi nosijo hlače, drugače pa so ženske, smo vsled preziranja porabili pristno domačo besedo »baba«. Priznati moramo, da je jezikoslovec, ki je to besedo postavil v slovenski besednjak, dobro vedel, komu bo ta beseda nekdaj najbolj pristojala.

Sedaj vidi bravec, da je »baba« prav za prav moški, in sicer taki, ki se poslužuje navad nekdanjih zgodovinsko znanih tržnih klepetulj. Za moške nič kaj častni poklic. Pa se ga vendar poslužujejo gotovi moški, ki se prištevajo k takozvani inteligenci.

Pred nedavnim časom je neki boljši gospod z gornjim pridevkom spočetka takole med štirimi očmi, pozneje pa pred večkrat štirimi očmi, postal nekak borzni senzal in pričel pripovedovati o izborni kupčiji, ki se je posrečila nekemu njegovemu prijatelju. Da ni stvar izgledala vsakdanja in je bilo nekaj novega, ni pripovedoval, da je ta njegov prijatelj kupčeval s kavo, sladkorjem moko itd., ampak je z veseljem razlagal vernim poslušalcem, da je kupčeval s stranko. Stranka pa ni nič drugega, kakor večja ali manjša družba ljudi in tako je po ovinkih povedal, da so se prav za prav prodajali ljudje. Ta kupčija je pa strogo prepovedana in tako se mu je posrečilo spraviti verne poslušalce v ogorčenje. In šlo je dalje tedne in tedne, mesece in mesece po celem okraju, pa tudi izven njega: Stranko je prodajal... Toliko časa se je to ponavljalo, da je prišlo na uho tudi mišljenemu prodajalcu. Ker se je ta tudi zavedal, da je taka kupčija prav za prav umazana kupčija in razumel ogorčenje javnosti, je prijel prvega razširjevalca teh govoric za ušesa in ga tiral kakor nebogljenca tja, kamor spada in mu s tem dal priliko, da dokaže sklepno pismo te očitane nedopustne kupčije. Kakor nebogljenca je spravil pred stol pravice in resnice in tam se je pokazalo, da je gospod »mož« res nebogljenec. Dokazovati, da je bila kupčija res sklenjena, ni niti poskušal niti hotel, ampak se je skril za paragraf, katerega so mu raztolmačili gospodje, ki so za to postavljeni in se je skliceval na d o b r o v e r o.

Ker je vse moderno, je moderna tudi vera. Včasih smo poznali samo vero in smo rekli, le da ima eden vero, drugi je pa nima. Da pa je bila vera lahko slaba ali dobra, tega pa nismo vedeli. Šele sedaj smo se uverili, da imamo tudi d o b r o v e r o. In ta dobra vera je pomagala »možu« iz škripcev.

Kupčije sicer ni bilo, ampak prodajalcu je od tega ostala tudi samo dobra vera, da je dobil precej jurčkov, ampak na žalost so ti jurčki tudi samo dobra vera in prodajalec, ki bi sicer prav lahko gospodaril z jurčki, se mora zadovoljiti z d o b r o v e r o in praznim žepom.

Hudomušna je ta dobra vera!

Politične beležke

Nemški - jaz in nihče drugi!

Nemčija je končno povedala to, kar je bilo pričakovati: popolno enakopravnost v oboroževanju. Nastalo je veliko razburjenje med vsemi bivšimi zaveznicami. To razburjenje pa je docela neupravičeno. Zakaj sedaj tako razburjenje, ko pa je bilo vsakemu jasno, da se Nemčija že leta in leta vstrajno oborožuje in je bilo na podlagi tega z gotovostjo pričakovati, da bode Nemčija v trenotku, ko se bo zavedla, da je zadostno oborožena, kratkomalo samo naznanila svetu, da ustanavlja svojo redno armado. In tako se je sedaj zgodilo.

Kakor vedno, tudi sedaj niso zavezniki edini in je Anglija pričela hoditi povsem svoja pota. Francija s tem ni zadovoljna, toda trenotno je zmagalo angleško stališče in Simon je šel v Berlin osebno, da se prepriča, kako je z uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Nemčiji. Nemci so mu tudi odkrito povedali, da je ta sklep nespremenljiv in da tozadevno Nemčija ne vpošteva nikakih protestov, pa naj pridejo s katerekoli strani.

Nemčija tudi noče podpisati vzhodnega pakta, če je pri tem udeležena Rusija, ravnotako pa tudi odklanja podonavski pakt in zahteva za Avstrijo plebiscit, obenem pa tudi ne preneha s svojo zahtevo po plebiscitu v Klajpedi. Iz vsega se vidi, da Nemčija samo še zahteva in ničesar ne obljublja. Angležem je že od nekdaj Rusija trn v peti in zato je potihoma nekako zadovoljna, da ima v svojem starem sovraštvu do Rusije zaveznika — Nemčijo. Na drugi strani seveda ni prav pripravljena žrtvovati zvezo s Francijo, ker se zaveda, da je glavna obrambna črta tudi zanjo ob Reni in da to črto uspešno more braniti le Francija. Zato kolebanje Anglije med Francijo in Rusijo na eni in med Nemčijo na drugi strani.

Eno pa je danes gotovo. Oboroževanje se bo vršilo s podvojeno silo. Ker se oborožuje Nemčija, se bodo oboroževali tudi drugi. Vsi zatrjujejo, da se oborožujejo samo za obrambo, gotovo pa je, da si v prvi vrsti ravno Nemčija oborožuje bolj za revanžo, kakor za obrambo. Hitler vzgaja nemško mladino v edini zavesti, da so bile nemškemu narodu odvzete vse pravice. Pod to pravico pa misli danes vsak Nemec tuje ozemlje. Vsak otrok v Nemčiji govori o oropanem ozemlju in na žalost je med tem ozemljem omenjen tudi velik del naše slovenske zemlje. Dokler se nemški narod ne bo privadil spoštovati in ceniti tudi pravice drugih narodov in ne bo opustil želja po tujih zemljah, toliko časa bo v Evropi pretila nevarnost novega spopada. Danes govoriti o miru, se pravi varati svet. Nemčija pa je s svojo arogantno gesto podrla za seboj vse mostove in je težko danes govoriti o kakem nemškem zavezniku, pač pa je veliko bolj verjetno, da ima okrog in okrog sebe če že ne sovražnikov pa vsaj neprijatelje. In tako bo, dokler bo v nemškem narodu vladal duh pruske oholosti in njihov — jaz in nihče drugi!

Med nami...

Čudna reklama. Pod to notico smo v zadnji številki prinesli dopis, da je lastnik neke tvrdke v Dvorakovi ulici Gradčan. Ker smo se prepričali, da je lastnik tvrdke g. Jovan Schmitt jugoslovanski državljan in celo član Četniškega udruženja v Zagrebu, s tem to popravljamo, ker nočemo nikomur delati krivice. Naš dopisnik je g. Schmitta najbrže zamenjal z nekim drugim krojačem Schmittom, ki ima tudi v Mariboru svojo delavnico in sicer na Aleksandrovi cesti, ja pa avstrijski državljan.

Slike uniform nemške armade, ki so bile razstavljene v izložbenem oknu tvrdke Jovan Schmitt niso imele izzivalnega namena, temveč so bile razstavljene po osebnem zatrdilu g. Schmitta samo zato, da je bilo občinstvo opozorjeno, da tvrdka izdeluje tudi uniforme. Po zatrdilu g. Schmitta pa slik naših uniform ni mogoče dobiti. Nemški napis »Neue Uniform der deutschen Reichswehr« so pa pozabili prekriti oziroma nadomestiti s primernim slovenskim napisom. To se je pa sedaj že storilo.

G. Schmitt ni imel nikakega namena delati reklamo za hitlerjevsko propagando pri nas, ker je rojen Jugoslovan in je ta zveza v dopisu prišla edino vsled tega, ker je dopisnik zamenjal lastnika te tvrdke z onim drugim enakega imena, ki pa ni naš državljan.

Usiljevanje klikarjev.

Po mestu se šušlja, da je neki znani mariborski gospod, ki je precej vpliven pri gotovih izranžiranih klikarjih JNS, najprej nameraval kandidirati, nato pa se je — ustrašil in kandidaturo umaknil.

Nekaterim njegovim najbližjim pa je bilo vsled tega tesno pri srcu in je hodila neka posebna deputacija v troje moledovat predsednika volivnega odbora ter ga prosila, naj se za božjo voljo usmili ter sprejme kot kandidata tega edino priljubljenega gospoda, seveda na Jevtićevi listi. Eden znanih gospodov se je v ta namen celo peljal v Ljubljano, vse skupaj pa je bilo brez uspeha.

V mrtvašnici

ima krajevna organizacija JNS za V. okraj svoje redne in izredne sestanke. Pri eni zadnjih sej je poročal predsednik te organizacije, da je bila JNS še prav pred kratkim popolnoma odrinjena od vodstva politike v državi in da tudi pri kandidatih ni imela skoro nikake besede. To pa se je sedaj spremenilo in vajeti ima v rokah zopet klika JNS. Tako je rekel gospod predsednik in mi temu pritrdimo, samo s pripombo, da so te vajeti že čisto raztrgane ...

Popolnoma nov kandidat.

Ker je g. Lukačič v Mariboru o d k l o n i l kandidaturo, se je naenkrat pojavil popolnoma nov kandidat v osebi g. Jake Ropreta, ki je bil pa do tedaj še zagovornik kandidature g. Lukačiča, a za desni breg je kot delavec zagovarjal kandidaturo veleindustrijalca g. Krejčija.

Seveda je ta kandidat že tudi »ven padel«...

Maribor

»Bosanska rapsodija«. V naši zadnji številki smo prinesli uničujočo kritiko o tem filmu, ki jo je priobčila beograjska »Narodna odbrana«, torej list, ki ne prinaša plačanih reklam.

Sedaj, ko smo imeli priliko videti ta film tudi v Mariboru, moramo priznati, da je kritika navedenega lista bila popolnoma upravičena. Ta kritika gotovim gospodom v Mariboru sicer ni bila pogodu in so se precej razburjali, toda to razburjenje je bilo samo radi zaslužka. Film sam pa je res ničvreden in naravnost za naš narod žaljiv. Kdor je film videl, je ugotovil, da je bila edina vrednota celega filma glasba, vse drugo pa je bil navaden »kič«. Igralci znani nemški umetniki, med njimi komik Hörbiger, ki je tudi kot bosanec ostal pristen »Hörbiger«. Takih mimik in grimas, kakor so jih proizvajali ti igralci, so našemu narodu tuje. Predvajanje takih filmov pa je za nas naravnost sramotenje in bi bilo pri vsakem drugem narodu izključeno, ker bi bilo najmanje — izzvižgano. Če pa gre pri nas samo za denar in nič drugega, potem je pa seveda to kaj drugega in s te — edino s te strani je film — vlekel seveda nas za nos.

Ptuj

Podružnica Narodne strokovne zveze v Ptuju priredi svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 31. marca 1935 ob 10. uri dopoldne v dvorani Sokola v Mladiki, z sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. Poročilo funkcionarjev; 4. Volitev novega odbora; 5. Poročila delegatov; 6. Razprava o osutku novih pravil, pravilnikov in organizacij. reda za delegatski zbor; 7. Slučajnosti.

Radi zelo obširnega dnevnega reda in ker smo bili primorani občni zbor sklicati šele za 10. uro, oziraje se na čas, s katerim razpolagajo ob nedeljah tudi drugi naši tovariši iz trgovskih obratov, vabimo vse tovarišice in tovariše k **brezpogojno točni udeležbi,** da nam bo tako mogoče občni zbor čimpreje dokončati.

Opozarjamo vse tovarišice in tovariše na določilo § 8. društvenih pravil, na podlagi katerega je udeležba na občnem zboru za vse člane strogo obvezna. Pripominjamo, da se bo razpravljalo na tem občnem zboru o kongresu Narodne strokovne zveze, ki se bo vršil že dne 7. aprila 1935 v Celju.

Vadnjal Stane, predsednik. **Blažek Anton,** tajnik.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7 **Poverništvo: Ljubljana, Tyrševa 34**

naznanja smrtne slučaje svojih članov v mesecu januarju 1935.

Lah Marija, Rečica.
Belšak Jakob, Murščak.
Oven Anton, Vavta vas.
Gruber Ana, Razvanje.
Šaver Terezija, Brežice.
Huber Štefan, Studenci.
Polanc Jurij, Sv. Vid.
Fohn Frančiška, Celje.
Tanko Franc, Ljubljana.
Postružnik Franc, Selišči
Koren Alojzija, Črešnjevec.
Markelj Franc, Lučeriev kal.
Kadilnik Marija, Vojnik.
Holzmann Terezija, Maribor.
Gošnik Franc, Konjice.
Primožič Neža, Markovci.
Vedernjak Franc, Ljubljana.
Dimec Agata, Ponoviče.
Dr. Gregorič Viktor, Novo mesto.
Fric Josip, Maribor.
Lorbek Ivan, Janževa gora.
Pušnik Cecilija, Dovže.
Hribar Frančiška, Sv. Katarina.
Jerina Janez, Sp. Ribče.
Toplak Elizabeta, Zlatoličje.
Vodopivec Neža, Celje.
Gaves Marija, Dobrava.
Sajovic Jožef, Krčevina.
Vidovič Tomaž, Sedlašek.
Ješovnik Terezija, Makarska vas.
Blagartinšek Fani, Laško.
Otorepec Janez, Buče.
Vogrinec Anton, G. Hajdina.
Lorenc Viktor, Konjice.
Vertič Julijana, Maribor.
Počevavšek Jakob, Buče.
Petan Franc, Šromlje.
Židan Terezija, Ljubljana.
Pukšič Marija, Gaje.
Zor Marija, Ljubljana.
Šlik Julijana, Vosek.
Gašparac Jakob, Biela.
Kosi Alojz, Maribor.
Kronvogl Anton, Sv. Lenart v Slov. gor.
Rožman Helena, Artiče.
Kos Mihael, Ljubljana.
Žnidar Anton, Doklece.
Pečar Amalija, Ciglence.
Stauber Julijana, Maribor.
Peterkovič Marija, Curnovci.
Krajnc Ivan, Črešnjice.
Troger Jožefa, Brezje.
Muhič Frančiška, Zagradec.
Kočar Ana, Lokmarje.
Arbeiter Marija, Juršinci.
Mihelčič Marija, Vel. Lašče.
Plešej Franc, Šmartno.
Poldan Marija, Krška vas.
Greifoner Franc, Žikarce.
Rosenberger Albert, Maribor
Kužnar Ema, Krištan vrh.
Svoboda Jera, Ptuj.
Kolarič Ivana, Nova vas.
Štandekar Marija, [illegible] pota.
Mandelj Helena, Šmartno.
Slavič Jožef, Križovci.
Glavič Marija, Praproče.
Bezjak Neža, Moravci.
Krašovec Janez, Vrhnika.
Bratuša Marija, Ptuj.
Salar Terezija, Rogoznica.
Lorber Neža, Dobovec.
Gobec Anton, Sv. Ema.
Natlačen Franca, Otok.
Poplas Franc, Stari trg.
Domadenik Helena, Šesdobe.
Cehnar Neža, Koprivnik.
Krajnc Gera, Koračice.
Bokalič Janko, Lesično.
Sušin Marija, Mali vrh.
Finžgar Andrej, Varož.
Verstovšek Viktorija, Maribor.

Po vseh umrlih se je izplačala pripadajoča p o g r e b n i n a v skupnem znesku **Din 648·600·—.** 52

Kdor še ni član „Ljudske samopomoči", naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo. **Blagajniško načelstvo.**

Izdaja, odgovarja in urejuje TONE BAJT. — Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj STANKO DETELA v Mariboru.